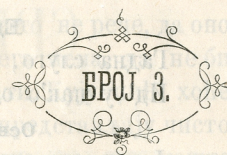

ПОЗОРИШТЕ.

УРЕЂУЈЕ А. ХАЦИЋ.

ИЗЛАЗИ СВАКДА О ДАНУ СВАКЕ ПРЕДСТАВЕ НА ПО ТАБАКА. — Стоји за Нови Сад 40, а на страну 60 н. месечно. — Претплата се шаље Горнелу Јовановићу, који се из љубави према позоришту примио да разшири овај лист.

К Р А Љ Л И Р.

(Наставак.)

Племић.

За час један може стићи овде:
Толико се већем приближио!

Едгар.

Е, хвала вам, добри господине!
Сад знам оно, што не знадох до сад!

Племић.

И краљица са војском се својом
Приближује стану противничком,
Па и ако сад се бави овде,
Из узрока неких особитих!

Едгар.

Од срца вам хвала, господине! (Племић оде.)

Глостер.

О богови, узмите ми живот,
Ал' не дајте, да ме зли духови
Искушењем на грехове воде;
Већ по вољи вашој да преминем,
Што скорије позов'те ме вама!

Едгар.

То ја, оче, молитвом називам!

Глостер.

Пријатељу, ко си ти, кажи ми!

Едгар.

Сиромашан човек, коме је судба
Поклонила срце милостивно,
Да помаже несретном и бедном;
Пруж' ми твоју руку, добри оче,
Да те водим на безбедно место!

Глостер.

О хвала ти из свег срца мога;
Богови те за то наградили.
Благословом њиним обасули!

ПОЈАВА ЧЕТВРТА.

Долази Освалд и пређашњи.

Освалд.

Награда је моја сад за цело,
Кад те само овде нађох слепче!
Глава твоја — та лубања шупља,
Док још беше у утроби мајке,
Мојој срећи намењена беше,
За основу и за хвалу моју!

Глостер.

Спаситељу живота ми бедног,
Махни мачем, опрости ме мука;
Не оклевај, похитај што брже!
Едгар наступи између Освалда и Глостера.

Освалд.

Глупи створе, сељанине худи,
Одвећ си се данас осмелио,
Кад ти можеш тако да с' усудиш
Издајника гадног да заштитиш!
Испред мача уклањај се мога,
Док ти судби јаднога живота,
И њег'вој заједно јекн'о није!

Едгар.

Господине, уклонит' се не ћу,
Док на друго са свим не дођемо!

Освалд.

Уклањај се,
Ако ти је живот мио, робе!

Едгар.

Господине, повуци се назад,
Сиромаше остави на миру;
Не нападај на беднога старца!
Буди миран, светујем те лепо,
Иначе ћу и ја да погушам,
Из корица свој мач да извучем,
Па да видиш ком' ће клонут' рука!

(Извуче мач.)

Освалд.

Бран' се уљо!

Едгар.

Гадна слуго, што ђаволу служиш,
Ид' у пак'о одакле и дође! (Прободе га.)

Освалд (пада на земљу.)

Ја умирем, уљо, ти ме уби.

Ово писмо, које код мен' нађеш,
Носи грофу Едмунду Глостеру,
Потражи га у британској војсци;
Богату ћеш добити награду!

О, прерано, смрти, долазиш ми! (Умре.)

ПОЗОРИШТЕ НА НАРОДНОЈ СКУПШТИНИ У БЕОГРАДУ.

(Наставак.)

У. Кнежевић. Овде, као што сам видео из говора свију досадањих предговорника, потрже се врло фино и суптилно питање о овој установи. Говорило се, каква је ово установа, да ли је потребна или не, да ли има пречих потреба или не? Говорило се и о томе, да ли треба, да тај терет сноси цела земља или не? Што се тиче мене, ја сам тој установи са свим противан, противан само за то, што је то једна средњевековна установа. Кад би била школа за образовање, онда би требало да је приступна народу бесплатно, а не само да долази онај, који може да плати. Да има пречих потреба то сви знамо. Једно једино питање, које је остало непокретуто овде, и на које бих ја желео да обратим пажњу то је: 1870 године има један засебан закон о позоришту. По том закону извесна лица сматрају се као чиновници и они имају своју систематичну плату. Дакле између државе и позоришта постоји уговор. Свима је познато, да је још за време Карађорђевића скупљен новац на зидање позоришта, и од тога новца спреман је материјал за зидање, и између државе и позоришта учињен је неки уговор, да се даје нека помоћ позоришту. Али из неких узрока, које ја не знам, није зидање, него је тај материјал уступљен држави, и држава се обећала, да управо од интереса тих новаца даје помоћ позоришту. Ако би сад избрисали ту суму, онда би позориште имало право, да тера државу, и она би морала да врати суму, и ако би држава изгубила парницу, на кога ће да падне трошак него на нас. За то бих ја био мишљења, да ми ово не укидамо овим путем, него да направимо засебан предлог.

Вујо Васић. Ја хоћу да споменем моје мишљење, шта ме је руководило, кад сам ову суму одобрисао. Ја не ћу тако китњасто да говорим, него хоћу чисто српски да кажем управо постанак тога позоришта. Кад се је још пре 25 година под владом раскнеза Карађорђевића по народу купила

помоћ за позориште, ја сам онда дао нешто више од 1 дуката, и од тих новаца купљен је плац и позориште да се зида; но није ни један педаљ од земље издигнуто па се престало да се зида. Но по што од покупљеног новца није било довољно, опет је купљена помоћ од народа. Ја сам онда, ако се не варам, дао два дуката.

Господо, само помислите то, да у место Стамбол-капије, те страшне зидине, која је била у свези са градом, стоји данашње позориште. Ко подиже позориште? Незаборањени кнез Михаило сруши капију и подиже позориште. Господо, сећам се његових врлина и остављам то позориште.

Ако се не варам, кнез Михаило оставио је 30.000 дук. на то позориште. Кад би се тај новац давао под интерес, онда позориште не би падало на терет државној каси.

Дакле поштујући врлине блаж. поч. кнеза Михаила и његову установу, немојмо на то ударати. (Чује се: Врло добро).

П. Срећковић. Ја сам путовао по Турској, ишао сам од Ниша до Скопља, и чим се смркну, они се затварају по кафанама, те се са чочецима на најбезобразнији начин забављају. Ја сам путовао и по западу и видео сам да цео свет ноћу поврви у позориште. Ја доиста држим, да, и ако одузмете ову помоћ позоришту, ипак оно не ће пропасти, али ће доћи којекакви комедијашки, као оно што је пре било код купатила Шоповића, кад су дошле неке швабице на представљају нешто што никако не одговара нашим народним осећајима. Сада бирајте, хоћете ли чочеклуке, или лепе забаве, које нама дају, осим лепе забаве, и примере, како зли и неваљали пропадају, а добри и поштени бивају награђивани. За то никако нисам за то, да се ова помоћ позоришту укине.

Радоња Недић. Ја сам само хтео да одговорим г. Кујунџићу да је позориште и црква једно исто. То је са свим далеко једно од другог. Нико нека не мисли, да позориште није од

потребе. И ја сам тамо видео, да се представљају неке лепе ствари, као битка косовска, битке, које су биле за време нашег ослобођења. За то не би требало помоћ томе позоришту одузети, кад би се могло дати; али сада имамо ми прече потребе да подмирујемо, па нека се да неком друштву под кирију за сада, па нека оно представља, па ако доцније узможемо, ми ћемо опет дати ту помоћ, само за сада не може се оволико плаћати.

П. Ђуричковић. Ја нисам, господе, нигде казао о покварености и рђавству тога позоришта, као што је то г. Кујунџић из мога говора хтео извести. Ја нисам то казао, него сам казао, да ми имамо нужнијих потреба за подмирење нашега опстанка, него позориште. Кујунџић је казао то, да он упоређује цркву са позориштем и да је то један део цркве. Ја пре свега одбијам то од светиње цркве: ја не ћу да то одобрим. Истина је, да неки рад, који се у позоришту ради, он њему и доликује, а на против за цркву би то била саблазан. Кујунџић каже, да је то народно позориште, и да га народ хоће, јер, вели, да га то води срећи и благостању. Народ и не зна — т. ј. маса народна — шта је то позориште, но само то знају господа, чиновници, богаташи, трговци и попови, а народ само плаћа. Кујунџић вели, да би срећа за наш народ била, кад би се по свим крајевима могла позоришта установити. И заиста, господе, кад би то позориште могло на федер ићи по крајевима наше земље, ја не бих то одобрио, јер би за наш народ била поквареност и штета, а не просвета и бољитак, као што Кујунџић каже. Кујунџић у небо

уздиже позориште. Још мало што не рече, да оно буди срца слабачка и да њега нема, да не би нико умео ни Бога коме назвати. Кујунџић хоће да докаже, да се у позоришту представљају чисто српске врлине и обичаји. Истина, да има нешто и од тога, али више има што Србин не зна ни како се зове. Српски су обичаји то: гађати у нишан, скакати и прескакати, бацати се каменим и брзити коње, а не онако њежно плескати, грлитисе, и т. д. о чему не ћу да говорим. Нека господа наводе за опстанак позоришта и то, што је позориште блаж. поч. кнез Михаило установио и нама предао. Кнез Михаило је, господе, нама скоро дао све, а нарочито то, што данас овде не седимо под грлићима турских топова, и заиста опет мислим, да се велики дух његов не ће па нас наљутити, ако у овом сада врло озбиљном времену будемо оно, што је много нужније од позоришта набављали и имали. Г. Кујунџић наводи, како у суседној нам Маџарско-аустријској држави, а и у другим државама, постоје позоришта, па из тога изводи, да треба и ми то да чинимо. Ја не ћу да овде установе и обичаје ни једне државе понижавам, јер за то нисам позват, него само хоћу да кажем то, да баш и јес за нас зло, што смо ми свагда све, што је туђе, више волели, па ма било и мајушно и за нас несносно, него наше сопствено, па ма било велико и корисно.

И за то сам мишљења, као што сам у претходном мом говору казао, да се за сада не одобри ни пара на потпомагање позоришта.

(Наставиће се.)

Д Ш С Т Ш Њ Ш.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

(Стари кашлар.) Наше народно позориште отпочело је други дан ускреса коло својих представа приказом карактерне прте „Стари кашлар.“ После дуге починке од године дана отвори нам се опет храм талијин. Донеста смо се зажелели здраве душевне хране и уживања, јер нам је већ готово додијала свакидашња монотонија нашег друштвеног живота. Види се то и по томе, што се публика на ову прву представу искупила у лепоме броју.

Комад овај познат нам је још од прошле године, и тако је добар и од огромне вредности, да бисмо га могли чешће гледати, особито, кад се приказује тако лепо, складно и

живо, као што је то било овога пута. Срадошћу бележимо, да су наши глумци у многومه напредовали, од кад их нисмо видели. Приказ овога комада испао је у целини врло добро, а праћен је живом пажњом од стране публике, тако, да смо њиме потпуно задовољни. Међу свима приказивачима, којима смо захвални на њиховом труду и доброј вољи, особито се одликовао носилац главне улоге г. Ружић (кашлар Симон), кога је публика одмах при првој појави тапшањем поздравила, а игру му наградила бурним одобравањем и повлађивањем. □.

Издаје управа српског народног позоришта.

СРПСКО НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ.

3. ПРЕДСТАВА.

У ПРЕТПЛАТИ 2.

У НОВОМЕ САДУ У ЧЕТВРТАК 31. МАРТА 1877.

САЖИЈАВА.

ИСТОРИЈСКА ДРАМА У 3 ЧИНА, ОД ДРА МИЛАНА ЈОВАНОВИЋА, МУЗИКА ОД А. МИЛЧИНСКОГ.

(I. ДЕО.)

О С О Б Е:

Виљем, херцег целски	Зорић.
Елеонора Д' Албрезова, његова жена	Д. Ружићка.
Софија, њихова кћи	Ј. Сајевићка.
Ђорђе, кнежевић, наследник хановерански	Сајевић.
Август, кнежевић брауншвајгски	В. Јуришић.
Гроф Филип Кенигсмарк	Ружић.
Адела Кнезебекова, софијина дворкиња	Л. Хаџићева.
Барон Бернсторф, министар целски	Марковић.
Густ, стари Шведац, слуга кенигсмарков	Лукић.
Јурго, слуга августов	Добриновић.
Слуга	Бунић.

Дворска стража, пажеви, слуге. Место: престоница Целе. Време: 1682 год.

Због болести г. М. РАЈКОВИЋКЕ не може се данас приказати загазани комад:
„РУКАВИЦА и ЛЕПЕЗА.“

Улазнице се продају у писарници позоришној (стану матичином) од 9—12 пре подне и од 3—5 сахата после подне, а после на каси.

Поједини бројеви овога листа продају се обдан по 5 н. а. в. у српској народној задружној штампарији, у књижари браће М. Поповића, у позоришној писарници и у вече на каси.

ПОЧЕТАК У 7 И ПО А СВРШЕТАК У 10 САХАТА.